

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{16}$ strani 25 K, za $\frac{2}{16}$ strani 18 K, za $\frac{1}{16}$ strani 9 K, za $\frac{1}{32}$ strani 5 K, $\frac{1}{64}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Naša organizacija.

Notranjska kmetijska stranka, ki je doslej bila organizovana le v postojnskem in ilirsko-bistriškem in v nekoliko tudi že v ložanskem okraju, je preteklo nedeljo položila temelj svoji organizaciji tudi v vipavskem okraju. Vipavci so bili že od nekdanj vneti za ustanovitev stranke, že dolgo — da, morda prvi med Notranjci — so se oni vneli za kmetijsko stranko, tako da je sklicanje shoda zaupnikov s strani našega izvrševalnega odbora bil Vipavcem le signal, da si navdušeno podajo roke pod novorazvito agrarno zastavo.

Notranjska kmetijska stranka je s pristopom vipavskih somišljenikov zopet pridobila mnogo nove sile. Istomisleči bratje so se našli.

Ni se zaman povdarjala na vseh naših shodih nujna potreba organizacije, ni se brez smotra neprestano opozarjalo, da moč stranke tiči v krepkem zapniškem zboru. Kaj pomagajo ukrepi, navodila in nastopi vodstva, če se ne izvrše po vseh občinah? Zato naj vsak skuša z vsemi močmi delati v smislu strankinih načel roko v roki in v pomoč domačinu-zaupniku. Potem bode kmalu imel kmetijski stan na Notranjskem zastopstvo in enotno organizacijo, ki bo z nezmagljivo močjo v javnosti zastopala njegove interese.

Iz Starega trga, Loža in okolice.

Doslej „Domoljubu“ nismo odgovarjali na dopise iz naše doline, kajti, če bi to hoteli, zmanjkalo bi „Notranjcu“ prostora za dopise iz družih krajev, smatramo pa tudi listič „Domoljub“ tako neznatnim, da se nam res ne zdi vredno z njim se pečati. Toda na dopis v zadnji številki „Domoljuba“ moramo vendar le odgovoriti, a le radi tega, da svet izve kako si znajo nekateri ljudje poročila izmišljati, napak obračati in ljudstvo slepiti. V poročilu o Žitnikovem shodu v Sta-

rem trgu omenja, da so isti dan tudi liberalci (?) nekje tajno zborovali. Kje pa vendar? Dopoludne zborovati pri nas v naših razmerah sploh ni mogoče, prvič radi 10. maše, katera trpi blizo do 12. ure, drugič pa tudi mnogo naših pristašev nima dopoludne časa. Popoldne pa pravite, da so si šli nekateri „liberalci“ na Bloke jezo hladiti. Če bi bili doma shod imeli, vendar ne bi šli na Bloke. Logika, kje si? Jezo si je pa najbrže le Žitnik proti Rakeku nad vami hladil, ker ste ga tako na led speljali in ga poklicali na proti-shod shodu, katerega ni bilo. Pozabljivosti moramo oteti tukaj neko pesmico, katero je čisto priprost pristaš kmetijske stranke po Žitnikovem shodu zložil in ki se takole glasi:

1.

Čez klance tri, doline tri
Se Nace proti Lož' drvi.
Kaj li pač pomeni to?
Se vprašuje marsikdo.

2.

Neodvisna kmetijska stranka
Žitniku ne da obstanka
Četudi se je mož zarekel
Vendar v Lož*) je on pritekkel.

3.

Oni, ki smeti so zbrali,
So Nacétu t'ko pisali:
»Pridi k nam ti naš voditelj
In Ložanov ti rešitelj.

4.

Neodvisni naši kmetje,
Ki že vrgli jih med smetje,
V nedeljo bodo zborovali.
Tega močno smo se zbalí.«

5.

Nace pa kot mož-beseda
Jo primaha v Lož seveda
Skliče v konsumu shod
To razbobna se povsod!

*) Pod besedo »Lož« se misli tukaj vsa ložanska dolina.

6.

Kako vezal je otrobe
In povedal vse narobe,
Nočem tukaj govoriti
Živcev vaših ne mučiti.

7.

Tudi Drobnič se je zglasil
In neumnosti nakvasil.
Tol'ko mu povemo mi.
Drugikrat naj raj' molči!

Res je bila v „Notranjcu“ neka notica, da bo isti dan shod neodvisne kmetske stranke v Starem trgu, a le-ta ni prišla iz našega kraja ali od našega pristaša v list, kar sl. uredništvo „Notranjca“ lahko potrdi. To je poročal nekdo drugi, kateri je dotično poročilo v „Notranjca“*) poslal predno je dobil od nas kako obvestilo. Ker istega po našem mnenju takrat še ni bilo treba, smo mu to sporočili, a prejel je prepozno.

Nadalje trdi „Domoljubov“ dopisnik, da gospa Petschetova ni hotela oholih liberalcev (pri nas istih sploh ni, ampak samo pristaši neodvisne kmetske stranke) pod streho. Saj vendar ni nihče še prostora za shod iskal, ker se ga sploh ni mislilo sklicati. Le po onem prenačljenem dopisu v „Notranjcu“ izrazila se je gospa,

*) Potrdimo. Vest o shodu je došla le po nesporazumljenju.

proti nekemu našemu pristašu, da bi ne videla rada, da bi se shod vršil v njeni hiši, kjer so same ženske in se o takih prilikah radi razburjenja duhov rada kakšna rabuka pripeti, katere se pa ona kot gostilničarka boji.

Oholim liberalcem (kdo pa so vendar to?) pa sploh ni treba nikjer strehe iskati, ker imajo v posojilniški hiši za svoja zborovanja vedno in o vsakem času 3 sobe na razpolago. Toliko v pojasnilo gospodu dopisniku „Domoljuba“.

Volilni imeniki za državnozbornske volitve so v naši občini od dne 2.—15. aprila razpoloženi. Nekateri pristaši naše kmetske stranke so si iste že ogledali in tudi prepisali. Našli so pa toliko nerednosti in malomarnosti, da se površnost pri sestavljanju istih ne da zadosti ožigosati. Izpuščenih je v vsaki vasi skoraj po več naših pristašev in to uglednih oseb, med tem ko so pristaši S. L. S. do zadnjega čednika vsi vpisani. Izpustili so, kar je posebno značilno za njih pristranost, moža, kateri je bil 9 let njih župan ter od njih izvoljen častnim občanom, ki pa je pozneje padel v nemilost. Tukaj pač ne more nihče dvomiti, kakim namenom so to storili. Izpuščen je nadalje nadučitelj, vpisan pa kajpada farovski hlapec, stari

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

XXXV.

Ilija Gregorič je po porazu kmetov hitel najprej k svoji ženi v Pišec, da se za vselej poslovi od nje in otrok, nato pa sta z Gušetičem odrinila, da pobegneta čez turško mejo, kajti zasledovali so jih tostran meje povsod. Že sta bila blizu meje, ko je Gušetič omagal. Ilija se je dal preprostiti in zavila sta v samotno hajduško krčmo. Sledila pa jima je od barona Turna poslana četa Uskokov. Vodil jo je — Drmačić. Petsto tolarjev mu je obljubil za glavo Ilijino Turn. V krčmi so zajeli Gregoriča in Gušetiča.

* * *

Začetkom l. 1573. se je odločila vsaj na polovico po desetih letih ona ljuta pravda, ki je hrvatski narod stala toliko solz in krvi. Podkupovanje in osebno prijateljstvo je sodnike zadrževalo, da niso izrekli sodbe. Šele ko je vso kraljevino zgrabil plamen vstaje, so se sodniki ustrašili posledic svoje krivičnosti. Ko so se kmetje uprli Tahovim grozodejstvom, so odpadli plemiči od Ferka Tahija, ki je samoval sredi občega meteža izmučen od hude boleznii na Susjedu. Kralj je zahteval, da Tahii vrne Uršuli polovico imetja, oni Uršuli, ki je osramotila ves Tahov rod, ko je hčerko Sofijo, ki jo je že bila obljubila Tahovemu sinu, omožila z malim,

ubogim plemičem. Komisarji so uvedli Uršulo v grad. Ohola vdova je visoko nosila glavo, in to je bolelo Tahija, ki je zdaj moral bivati pod istim krovom z največjo sovražnico. Le enkrat še se je ganil Tahii iz grada. Opiraje se na palico je ves slaboten dospel v zagrebški sabor. Par dni po Gubčevi smrti je bilo. Ban Draškovič ga je motril ljuto, ko je Tahii s tresočim glasom izpregovoril:

„Velemožni gospodine bane! Slavni stanovi kraljevine! Pred Vas dohajam slaboten starček. Od Vas zahtevam pravico. Tri kralje sem služil, ta roka je branila domovino, le preštejte vse spopade, kjer je tekla Tahova kri. Drugega ne želim, kot da mirno umrem pod svojim krovom. Ali vrage so name navalili. Uvedli so zopet Uršulo Hening v imetje, ki sem ga plačal s svojim zlatom. To je krivično. Vrnite mi svoje. Prosvedujem proti sili.“

„Gospoda slavna“, poskoči Stjepko Gregorjanec, „prosvedujem imenom tašče, gospe Uršule. Ali še velja pravica v tej deželi? Sodnija je izrekla pravico, komisariji so uvedli v posest gospe Uršulo. Susjed in Stubica so last Heningov, a tuja kučavica se je urinila v mirno gnjezdo. Ta razbojnik je mučil narod, da se je uprl in bi kmalu strl vse pravice plemstva. Tega je kriv Tahii. Takrat ko so komisariji storili krivico, jih je priznal, zdaj, ko so storili pravico, zdaj jih noče priznati. Ali sploh sme stati ta človek pred banom? —“

„Stoj“, zakliče Tahii tresoč se, „spravi otrovano želo jezika. Kdo je podkupil kmete? Ti. Gospoda, prosvedujem še enkrat proti sili, dajte mi pravico!“

Taladin. Izpuščeni ali pa nepravilno so vpisani ugledni trgovci in njih sinovi itd. Iz tega sklepamo, da tako malomarno, brezbržno in pristransko sestavljenega volilnega imenika menda nima nobena druga občina na Kranjskem. Krivda pa seve ne zadene celega odbora, ampak samo one, ki so imenik sestavljali ozir. prepisovali. Toda gledali vam bomo na prste, pridno reklamovali in pazili na vsako najmanjšo nepravilnost, posebno glede glasovnic onih, ki so v Ameriki. Svarimo vsakogar, naj se ne da kako zapeljati pri volitvi, ker kazen za vsako nepravilno postopanje je huda.

K zadnjemu dopisu „Domoljuba“ moramo še pripomniti, da nas veseli, da gospod dopisnik prizna, da je bila tudi požarna bramba pri požaru v Vrhniku, česar v „Slovincu“ ni hotel priznati. Volilec.

Pogovor o črnovrškem vodovodu.

Čuk: „Kaj je novega župan? Ali ne bomo še začeli graditi vodovoda, sedaj, ko smo z državno in deželno podporo že na trdnem?“

Župan: „Letos najbrže še ne bode nič. Na „Notranjčevo“ drežanje sem tudi jaz podrezal pri gla-

varstvu, pa so djali, da so preobloženi z delom radi državnozbornih volitev.“

Čuk: „Veš, Domine, meni je šinila v glavo srečna misel. Zdi se mi, da bi bilo najpametneje, ako napeljemo izvrstno vodo Terezinega studenca po celi vasi, tja do Klepca.“

Župan: „Klepčova hiša je visoko na hribu, studenec leži veliko nižje, tja gor spraviti vodo bi bilo nemogoče.“

„Čuk: „Jaz pa pravim, da bi bilo to prav lahko in ravno to sem ti hotel razložiti. — Kupiti bi morali samodelujoči stroj, ta bi povzdigoval vodo v rezervar, ki bi potem lahko stal 50 metrov višje, kot je sedaj projektiran. To bi bilo zelo važno iz večjih vzrokov. Prebivalci gornje vasi bi bili veseli, ker bi bili preskrbljeni z izvrstno vodo in za slučaj požara bi ne potrebovali nikake brizgalnice, ker bi imela voda pri vsaki, tudi visoko ležeči hiši zelo velik pritisk. Celo sosedom Trebčanom bi potem prav lahko postregli, ako bi se zavezali, da prispevajo nekaj več k cevem.“

Župan: „Ako bomo hoteli vodo vsem dajati, je bode zmanjkalo. In pa stroški, stroški!“

Čuk: „Dejmo rečt Domine, ti si v zmoti. Inženir je zadnjič rekel, da zadostuje jeden studenec za 10

Starec je pregledal ves zbor, ki je molče opazoval besni spor.

A ono plemstvo, ki je nekdanj vsklikalo na Tahov migljaj, je zdaj molčalo. Mraz obide starca. Ban pa veli mirno:

„Gospodin Tah! Kralj in sodnija sta svoje že rekla in tako bode. Kralj pa mi sporoča, naj Vam Heningova vrne denar, ki ste ga dali Batoru, a Vi zapustite Susjed, to je kraljev svet in moj.“

„Nikdar“, krikne Tah, „na Susjedu bom umrl, ste čuli. Tu ni več pravice.“ In starec se opre na sina in odide med grobno tišino iz zбора. Kakor iz groba se pa čuje glas: To je za Ambroza Gregorjanca!

XXXVI.

„Kaj pravi ban?“ vpraša Uršula Stjepko, ko je prijezdil iz Zagreba.

„Tahi ne mara s Susjeda!“ Oba se zamislita.

„Gospa“, zašepeče služabnica Lolička — ona žena kastelanova, ki jo je dal Tah z biči odgnati — „jaz se osvetim, in s tem bo tudi Vam pomagano.“

„Pregrozno je“, odvrne Uršula.

„Pustite me“, se nasmehne Lolička, ki je gospodarici česala lase, „ona blazna devotka prihaja v grad.“

„Kaj namerava?“ vpraša Stjepko. Uršula mu pošepče v uho. Oko mu zablisne.

„Krasna misel! Jaz sem zanjo.“

Lolička je zmagala.

* * *

Bila je krasna mesečna noč. Ves Susjed je počival, le Tah se je zvijal bolečin na postelji. Mesec je raz-

svetljeval sobo in žarki so se lesketali na sliki Arlandove Dore. Protin ga je trgal po kosteh in ga ščipal, da hoče kar zbesneti. Leži in molči, trpi in buli v noč. Tiho je vse. Zdaj zaškripljejo duri. Nekaj zašumi. Tah dvigne glavo. Kraj vrat se premika temna podoba. Kri zaigra Tah, strese se, koža se mu ježi. Že stopi prikazen v mesečino. Črno oblečena ženska je, na temnih laseh ji blešči zlata krona, krog vrata pa ji leskečejo biseri. Bleda je, kot da je vstala iz groba. Krog usten ji igra grozen nasmeh. Prste ima skrčene — „Jezus“, zakliče Tah, — „pošast, kdo si? Ali si Dora — ali si Jana?“ Leden znoj mu pokrije čelo...

Žena pogleda sliko in zapazi Taha ter zakliče: „Jaz, ha, ha! Jaz sem Dora in Jana, a Ti si nesreča mojega življenja. Tu, tu je bilo! Ha, ha. Veseli se Arlandova Dora!“

Visoko se vspne Jana, zenice si ji razširijo in šine v Tahija kakor strela. Daj mi srce, da ga jem. Daj mi življenje, da se vzbudim! Daj!“

Tah zbere zadnje moči in poseže po puški, ki je visela nad posteljo. Malo, da je ne doseže. Ah — zakliče, ne more. Nad glavo se mu nagne žena. Ognjene oči bulijo vanj. Zamolklo hropenje se mu izvija iz prsi. Zdaj se dotaknejo ledeni prsti njegovega vratu. Po kratkem kriku je mrtev. Jana pa pleše v mesečini: „Evo Ti ga Arlandova Dora, evo ga! In vspne se na okno ter skoči ven. Iz globine se razlega grozen krik. Zjutraj so našli v postelji Tahovo truplo, pod oknom pa ostanke Jane v obliki Arlandove Dore.

Tako se je osvetila Lolička.

(Konec prih.)

Črnihrhov. — Glede stroškov sem pa teh misli, da bodo še precej manjši. Samodelujoči stroj bi stal kake tisoč kron, a moraš pomisliti, da po mojem, še mnogo višje proračunjenega rezervarja pri Bajželjnu — ne bode prav nič potreba.“

Župan: „Spoznam, da je vaš načrt izvrsten. Prizadeval si bodem na vse moči, da se uresničijo vaši nasveti.“

Čuk: „Glej, da ne bo ostalo samo pri besedah. Ljudje so postali tudi proti nam nezaupljivi. Mnogo slišim godrnjanja, češ, da smo marsikaj obljubljali, ko so bile volitve, a sedaj prinašamo davkoplačevalcem le ogromne občinske naklade.“

Župan: „Ne bojte se, naši ljudje nam ne bodo obrnili hrbta. Če bi se le začeli kaj puntati, pa bom prosil gospoda, ki jih bode prav hitro panal s peklom in hudičem.“

Čuk: „Vedno ne bode tako, izpregledalo bo ljudstvo, in zahtevalo bode račun hiševanja od deset let skupaj.“

Župan: „No, do takrat bo izteklo iz mojih sodov še mnogo vina. — Oprostite, nimam veliko časa, oditi moram k gospodu kaplanu, da rešiva reklamacije za državnozborske volitve. Z Bogom!“

Domače vesti.

Umrl je po dolgi in mučni bolezni g. Mihael Gostiša, posestnik in lesni trgovec v Gorenjem Logatci. Naj v miru počiva.

Shod zaupnikov v Vipavi se je vršil zadnjo nedeljo v Vipavi ob veliki udeležbi najboljših mož vsega vipavskega okraja. Predsednikom je bil izvoljen z vsklikom g. Andrej Rovani, ki je otvoril shod z navdušenim nagovorom, v katerem je povdaril prebujenje kmetskega stanu. Od Notranjske kmetijske stranke v to naprošen, je nato g. dr. Žerjav govoril o programu in organizaciji. Kot bistvo kmetskega gibanja je označil: klic po samozavesti in ponosu, seznanjevanje z žalostnim položajem kmetskega stanu, proučevanje sredstev za pomoč in javen nastop potom časopisov, shodov in volitev v smislu agrarnega programa. Govorec o organizaciji je označil zaupnike kot glavne stebre stranke, brez katerih ni možno nobeno solidno delo. — Gospod Franc Volk iz Vrabč je v krepkem govoru izražal veselje nad probujanjem vipavskega kmeta. Slednjič je osemdesetletni Luka Čuk iz „Avžlaka“ povedal par takih jedrnatih o razmerju kmeta in duhovnika, kakor jih more le on, ki zadene naravnost v črno. Nato je dal predsednik na glasovanje kandidature. Shod je soglasno z gromovitimi živioklici proglasil kandidatom vipavskih kmetov

Josipa Deklevo.

Somišljeniki pozor! Naše zaupnike in somišljenike v volilnem okraju Postojna-Bistrica-Lož-Senožeže-Vipava, ki si hočejo olajšati delo pri reklamacijah, opozarjamo, da dobe že tiskane reklamacije

(prošnje za vpis ali izbris kakega volilca) v Maks Šeberjevi tiskarni v Postojni. Čas za reklamirati v občinah postojnskega okrajnega glavarstva je do 20. aprila t. l., vendar naj se že sedaj brez odloga reklamira. Kar danes lahko storiš ne odlašaj na jutri.

Reklamanti, pozor! Župnišča delajo pasivno resistenco: Rojstnega lista ne dajo drugemu, kot tistemu samemu osebnemu, na čegar ime se glasi. Zaračunajo si pri tem vse pristojbine. Kdor tedaj rabi rojstni list za reklamacije, mora ga sam zahtevati. Sicer pa tudi domovinski list ali poselske bukvice dokazujejo uradno, kdaj je bil kdo rojen. Kdor torej zaradi župnikove pristranosti ali sebičnosti ne more dobiti pravočasno rojstnega lista, naj se v reklamaciji sklicuje nato in kot dokaz rojstva priloži domovinski list ali kako drugo uradno listino, v kateri je navedeno, kdaj je bil dotični rojen. Kot dokaz državljanstva priložite domovinski list, pri županstvu pa vam morajo nemudoma napraviti, ko ulagate reklamacijo, svedočbo enoletnega bivanja v občini.

„Kmetijska stranka Notranjska“ ima v nedeljo, dne 14. t. m. volilna shoda v Studenem pri Postojni in na Planini nad Vipavo.

Nesreča. 23 letna M. V. iz Rakitnika je služila par let v Trstu. Vedla se je vseskozi pošteno. Malo pred Veliko nočjo se je vpisala v Marijino družbo. Ko je prišla nekega dne od spovedi, jo je gospodinja takoj spoznala, da revica ni več zdrava. Spravili so jo domov v Rakitnik, kjer fantazira le o kaplanih, ki o njej pridigajo, moli, poje litanije in cerkvene pesmi ter pridiguje. Denar je sproti oddajala duhovnikom.

Politično društvo „Jednakopravnost“ v Idriji je izdalo volilni oklic, v katerem priporoča Ivana Grudna za državnega poslanca. Naša Notranjska kmetijska stranka doslej oficijelno še ni razširila delokroga preko logaškega okraja, vendar se z lahkim srcem izjavlja za kandidata

Ivana Grudna.

To pa zato, ker je kmetskega stanu, znan po značajnosti in delavnosti svoji in agrarec skozi in skozi.

Letaki. Z ozirom na razna vprašanja izjavljamo, da niti „Notranjska kmetijska stranka“ niti naše uredništvo niso v nikaki zvezi z letaki, ki so se širili pred kratkim posebno po bistriški dolini.

Iz Ustja pri Vipavi. Navdušenje za ustanovljeno notranjsko kmetijsko stranko je pri nas splošno. Pri prihodnjih državnozborskih volitvah je upati, da dobi kmetski kandidat pri nas skoro vse glasove. Kmet se probuja in klerikalcev je strah. Živel kmetski kandidat Dekleva!

Roditeljski sestanek. Ravnateljstvo meščanske šole v Postojni priredi v nedeljo dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne v učni sobi meščanske šole roditeljski sestanek. Ravnatelj g. Josip Brinar bo govoril o vprašanju „Kako naj podpirajo roditelji in stanodajalci vzgojno delovanje šole“ in nato se bo razgovarjalo o vedenju in napredku učencev.

Artur Filinski, časnikar iz Varšave se je mudil te dni v Postojni in je imel predavanje o kmetijstvu v tukajšni čitalnici.

Postojnski salonski orkester priredi v nedeljo dne 28. t. m. v prostorih „Narodnega hotela“ koncert z jako izbranim vspešnim in s komično opereto.

Ljubljanski sekstet priredi v nedeljo, dne 14. t. m. v „Narodnem hotelu“ koncert.

Za sokolski izlet v Prago se je prijavilo že precejšnje število članov postojnskega „Sokola“. Opozarjajo se še enkrat zunanji člani, da se zglasijo v kar najkrajšem času, da se bode pravočasno naznanilo sokolski zvezi v Ljubljano. Ker je za ta izlet vseobčno zanimanje, bode vdeležba gotovo ogromna, zato naj se oni, ki se mislijo izleta vdeležiti, nemudoma naznanijo odboru, ker na poznejše prijave se ne bode moglo ozirati.

Pevsko društvo „Postojna“ opozarja, da se p. n. člani pridno udeležujejo pevskih vaj, ki se vršijo ob sredah in petkih vsakokrat od 8.—9. ure zvečer.

K stavbeni sezoni. Skrajno slabo vreme jako ovira dela pri zgradbi postojnskega glavarstva. Iz tega vzroka tudi niso še pričeli z deli drugi stavbeniki. Tako je zaostalo z delom pri zgradbah hiš g. Rusjana in Zwölfa, dasiravno imata napeljan že ves stavbeni material. Za cestarsko hišo, ki jo zgradi erar, je že kupljen stavbeni prostor ob cesti, ki vodi v Planino (od gorenjega Burgarja naprej na desno). Tudi ta stavba bode še letošnjo pomlad pod streho. Tudi stavbi za meščansko šolo in mlekarno se bodo bržkone že letos zgradile. Vse kaže, da bode letošnja sezona v Postojni jako živahna. G. Albin Zakotnik, restavrater na kolodvoru napravi poleg restavracije jako lep in obsežen stekleni salon, ki bode poraben tudi pozimi.

Občni zbor kmetijske podružnice v Postojni se je vršil dne 9. t. m. Blagajniško poročilo izkazuje 2660 K 86 h premoženja in sicer: v gotovini 2280 K 86 h in vrednost inventarja 380 K. Načelnikom je bil vnovič izvoljen g. Fr. Arko, v odbor pa gg. Burger Andr., Dekleva Josip, Dekleva Božidar, Krainer Fr. in Sever Ivan vsi iz Postojne in Sever Anton iz Vel. Otoka. Sklenilo se je delati na to, da se napravi v Postojni mlatilnico, katero bo gonil elektro ali bencinmotor. Tudi nekatero kmetijsko orodje se je sklenilo naročiti.

Posnemanja vredno. Zastop zdravstvenega okrožja v Postojni je dovolil deželnemu pomožnemu društvu v obrambo jetike v Ljubljani letni prispevek 50 K.

Nagla smrt. Dne 8. t. m. je prišel 65 letni užitek Franc Volk iz Suhorja pri Košani s svojo hčerjo in bodočim zetom k notarju v Postojno, da so napravili ženitovanjsko pismo, ko so pismo podpisali, odšli so peš proti kolodvoru, da bi se peljali z večernim brzovlakom do Št. Petra. Na potu proti kolodvoru se Franc Volk zgrudi na tla in je ostal na mestu mrtev. Poklicani zdravnik je zamogel le še konstatirati, da je mož mrtev. Prepeljali so ga v postojnsko mrtvašnico.

Iz Rovt. Minolo nedeljo se je vršil pri nas prav dobro obiskan volilni shod, na katerem se je nam predstavil naš kmetski kandidat Ivan Gruden, posestnik v Jeličnem vrhu pri Idriji. Shoda se je vdeležilo kakih 150 volilcev, ki so z napetostjo sledili zelo zanimivim govorom. Splošna sodba v Rovtah je, da je Gruden pravi mož za našega poslanca. Vsi vdeleženci na shodu smo si obljubili zastaviti vse moči, da bode malone cela rovtarska občina oddala svoj glas svojemu sosedu Janezu Grudnu. Kdor bi storil drugače, temu se lahko reče v obraz, da pljuje v lastno skledo.

Iz Šturija-Ajdovščine. V ponedeljek je nastala tu nakrat huda nevihta. Strela je vdarila v cerkveni zvonik in vkljub strelovodu poškodovala uro in nekaj malega v cerkvi. Malo dekletce, ki je šlo ravno mimo cerkve, je podrla na tla, pa jo k sreči le malo omamila. Nato je začela padati huda toča, po gorah pa in najbližjih hribih je zapadel zopet sneg. — Ponesrečila se je v Ajdovščini v tovarni Ivana Ostrovska iz Šturija. Stroj jej je ugrabil roko, posnel iz iste kožo ter podrobil kosti. Odpeljali so jo v Goriško bolnišnico. — Ubil se je koncem min. meseca štiriletni otrok Janeza Bizjaka iz Dola. Otrok se je igral med trammi, nastavljenimi pred hišo. Tram se je zavalil nanj in ga zmastil. — Pretečeno nedeljo je bil med vaškimi fanti v Gorenji Branici hud pretep, pri katerem je bil eden hudo poškodovan. — Na belo nedeljo je bilo na Ustju cerkveno žegnanje (šagra). Običajni ples je bil opuščen, ker so se bali slabega vremena, priredi se pa zato zadnjo nedeljo v tem mesecu.

Ne verjemite „Domoljubu“. „Domoljub“ je priobčil iz Šturij pri Ajdovščini vest, da se bodo tam gradile kar tri tovarne in naj ljudje ne hodijo drugam iskat dela in zaslužka. Delo da se prične že s 1. aprilom. Lahkoverneži so verjeli tem besedam tako, da jih je prišlo več kar s prtljagami v Šturje. Kako so se pa začudili, ko so izvedeli, da jih je katoliški list „Domoljub“ nalagal, in da se v Šturjah ne gradi nobena tovarna. Tako ima „Domoljub“ svoje „bravce“ za norca. Odgovorni urednik tega lažnjivega lista se pa celo sedaj ponuja Notranjcem za državnega poslanca.

Volilni shod v Podragi je sklical pretečeno nedeljo Nace Žitnik. Udeležilo se ga je le 46 oseb. Ko se je dala kandidatura Žitnika na glasovanje, vzdignilo je le 6 oseb roke. Tako blamažo je doživel Nace Žitnik v Podragi. Kako si le upa ta mož se ponujati Notranjcem za poslanca! Celih 6 let ni nič storil za Vipavce in sedaj pa hoče, da bi ga zopet Vipavci volili. Nace ne boš kaše pihal!

Begun. Dne 9. t. m. so prijeli orožniki nekega vojaškega beguna v gostilni g. A. Domicelja na Rakeku. Nesrečnež se piše I. Jakopin. Moral se je vrniti k svojemu polku v Ljubljano v spremstvu bajonetov. Potikal se je skoro dva meseca v civilni obleki.

Kaj je obetal Žitnik pred 6 leti? Ko se je pred šestimi leti Nace Žitnik usiljeval Vipavcem za državnega poslanca, obljuboval jim je, da bode izposloval,

da se uravna reka Vipava, katera napravlja vsako leto Vipavcem velikansko škodo, kakor tudi, da se podaljša železnica iz Ajdovščine do Postojne. Toda mož, ki se je takrat tako prilizoval Vipavcem, ni izposloval, da bi se uravnala reka Vipava, niti podaljšala železnica iz Ajdovščine do Postojne. Vse je ostalo pri starem. Nace Žitnik se ni nič več brigal za Vipavce, kakor hitro je bil izvoljen državnim poslancem. Za kmeta nima ta mož sploh srca, kmetu le obljubuje, da se bode potezal za njegove koristi, a stori pa za kmeta nič. — Duhovnikom je pomagal, da so se jim plače zvišale in kmetom naložila nova bremena. — V deželni zboru je pa naravnost škodoval Vipavcem s tem, da je podpiral brezvestno obstrukcijo in na ta način dosegel, da ubožni vipavski vinogradniki niso štiri leta dobili za obnovitev opustošenih vinogradov brezobrestnih posojil. — In ta mož je toliko drzen še sedaj, da se usiljuje zopet Vipavcem za poslanca. — Vipavski kmet, sedaj odpri oči na stežaj, presodi, da nikakor ne kaže voliti tacega poslanca, kakor je Nace Žitnik. Vipavski kmet, ako želiš, da se bodo v poslanski zbornici zastopale tvoje koristi, moraš voliti poslancem kmeta, ki pozna tvoje težnje in bedo in tak mož je Josip Dekleva, kojega ti priporoča Notranjska kmetska stranka.

Narodno gospodarstvo.

Korist globokega oranja. Z globokim obdelovanjem se poveča plast rodovitne zemlje; s tem se pa pomnožijo tudi redilne snovi. V globoko zrahljano zemljo lahko dohajata zrak in toplota. V globoko zrahljano zemljo lahko prodirajo rastlinske korenine ter se v njej razraščajo na vse strani. Take korenine lažje poiščejo živeža. V globoko obdelani zemlji ne škodujeta rastlinam ne moča, ne suša. Globoko zrahljana zemlja deževnico lažje popije, a spomladi se taka zemlja hitreje osuši, tako, da jo morejo prej obdelati. Suša tudi ne more rastlinam tako do živega, ker nahajajo globoke korenine še vedno potrebne vlage v spodnji plasti. Z globokim obdelovanjem se tudi plevel bolj zatira, ker prihaja veliko plevelnega semena tako globoko v zemljo, da ne more vzkleti.

Gojenje tobaka v Dalmaciji. Leta 1905 bilo je v Dalmaciji zasajeno okoli 1355 ha zemlje z tobakom, Na tem prostoru je bilo zasajenih 67,673,000 rastlin, Z gojenjem tobaka bavilo se je 48 dalmatinskih občin. Ves pridelek je znašal 1,959-465, a prodan je bil za 3,160.300. K.

Povišanje cen pri svečah. Vse odločilne tvrdke sveč so se sporazumele med seboj, da povišajo cene svojih izdelkov za 8—10%.

Cene sladkorja. Odbor zjedinjenih avstrijskih in ogrskih tvornic sladkorja sklenil je, povišati od 28. m. m. cene sladkorja za eno krono pri 100 kg.

Za kmeta so najbolj primerni konji srednje postave, ki so čvrsti in močni. Prav veliki konji niso za kmetijo, ker potrebujejo preveč živeža in so po

klancih in ozkih potih nerodni; prav majhni konji pa tudi niso primerni, ker težkih del zmagati ne morejo. Srednje velikosti so konji, kateri merijo okolu 15 pesti in so za tako postavo životni in dosti moči.

Reja prascev. Prasci ostanejo 8 tednov pri materi in se s časoma odstavljajo, ko so se navadili jesti. Mleko, kruh, močnik so njih prva jed; že odstavljene nekaj časa take reči večkrat na dan dobivajo, pozneje še zelenjavo in drugo hrano. Gorkota je prascem posebno potrebna, torej morajo imeti dobro nastlano in suho léžišče. Kakor vsaka žival, tudi mladi prasci potrebujejo dobrega zraka. Hlev in korita naj bodo snažna. Prasce je treba puščati na sprehod in zunajno pašo, da ostanejo zdravi in da rastejo. Odstavljeni prasci potrebujejo večkratne in boljše paše, bolj odraščene pa redimo kakor stare doma, na paši ali menjaje to dvoje. Dokler jih ne pitamo, je dosti, če jih redimo, da ne shujšajo. Ker so silno požrešni, jedo, kar dobe in jih je lahko rediti.

Paša spomladi. Po košenicah pasejo že zgodaj spomladi. Ta paša traja do sv. Jurja in še dalje. Gotovo je, da taka zgodnja paša malo izda, in da škoduje travniškim rastlinam, če se takoj vse omuli in obje, kakor hitro začne poganjati. Za marsikatero gospodarstvo bi bilo bolje, da bi se z gnojenjem in dobrim oskrbovanjem košenice in travnikov izkušalo pridelati več krme, tako, da bi ne bilo treba iskati zgodnje paše po košenicah.

Globoko oranje. Če obdelujemo zemljo 25 do 50 centimetrov globoko, tedaj govorimo o globokem oranji. Na mnogih krajih naše domovine ni mogoče globoko orati, ker tega zemlja ne dopušča; če je dosejanja mrtva plast pretežka, preveč pusta in nerodovitna, če nahajamo spodaj neprodarno glinasto, ali pa prodnato in pusto peščeno zemljo, ne kaže globoko orati. Če je pa spodaj ležeča plast podobne sestave, kakor oralna plast, ali pa če je še boljša, tedaj se lahko brez skrbi lotimo globjega oranja. Da postane mrtva zemlja hitreje rodovitna, moramo globoko preorano zemljišča dobro gnojiti. Na globoko preorani zemlji pridelujemo prvo leto rastline, katere imajo globoke korenine, take rastline so n. pr. pesa, turščica i. t. d. Žita ne smemo sejati na take njive.

Cene konj so silno visoke. Zato nam poroča in priporoča dopisnik, naj bi kmetijska družba kaj storila za povzdigo konjereje na Notranjskem.

Po svetu.

Prežvekujoči ljudje. Dobe se ljudje, ki prežvekujejo jedi. Vzrok prežvekovanju je slaboten želodec. Prežvekovalec dobiva hrano iz želodca nazaj v usta, jo še enkrat prezveči in pogoltne. Pri tem delu ga ne obhaja nikaka slabost, pač pa ima le prijeten občutek. Prežvekovanje se vrši brez napora po vsakem kosilu. Nekateri jedi imajo pri prežvekovanju posebno dober okus. Dr. Brokebank pozna angleško rodbino prežveko-

valcev, pri kateri se ta napaka opazuje že skozi 5 rodov. Tudi v drugih slučajih so opazili, da se napaka rada podeduje. Pogosto se nahaja prežvekovanje pri umobolnih.

Kmetski nemiri v Rumuniji. Kmetski nemiri v Rumuniji imajo strašne posledice. V okraju Krajova ustaši ropajo in zažigajo ter umore vse, kar jim pride pod roko, tudi žene in otroci niso varni. V okraju Vlaska je došlo vojaštvo, postreljalo več sto puntarjev, mnogo je težko ranjenih. Vasi in sela stoje v plamenu. V vasi Tanesci, ki je last rumunskega poslanika na Dunaji, so se vršile prave vojske med kmeti in vojaštvom. Tri vasi so popolnoma porušene, ker so streljali tudi topničarji. 600 kmetov je mrtvih, 400 težko ranjenih.

Za kratek čas.

Težavno. Zdravnik: „Te kapljice naj vaš mož vzame vsak dan, a le kadar je trezen“. Kmetica: „Oh, gospod doktor, potem pa res ne vem, kdaj naj mu jih dam.“

Priporočljivo. Neoženjeni mož: „Čudno, odkar si oženjen, ne manjka nobenega gumba več na tvoji obleki.“ Oženjeni mož: „Hm, gumbe šivati me je moja ženica naučila že v medenih tednih.“

Vedno enak. Profesor sede, v gostilno prišedši, k bližnji mizi. Gospod: „Oprostite, ta prostor je že zaseden.“ Profesor: „Tako, tako, na kom pa sedim?“

Na kolodvoru. Blagajnik: „Kam pa se peljete?“ Kmetica: „Domu“.

Listnica uredništva.

Logatec. — Dotžnost časnikarja je, da brezimne dopise odkloni, pa naj uredništvu ugaja njih smer ali ne. Zato Vašega dopisa sprejeti ne moremo. — Vse dopisnike pozivljamo k stvarnosti. Priporočamo se osobito za novice gospodarskega značaja, to pa že zdaj, čeravno smo prisiljeni do volitev utesniti prostor gospodarskemu delu, ki se mu potem spet posvetimo z vso močjo. — Danes je moralo izostati več dopisov, ker ni prostora. Drugič!

Loterijske številke.

Dunaj, 6. aprila	60	64	67	25	54
Brno, 10. aprila	81	58	71	25	23

Bukove prage (švelarje)

kupuje v večjih in manjših množinah do konca marca meseca 1908 po sledečih merah
2·60 m × 24 cm × 14 cm

Jos. Samsa, parna žaga v Il. Bistrici.

Nad 30 hektolitrov belega prav finega vina in nekaj žganja

je po nizkih cenah na prodaj.

Kupce vabi uljudno

Josip Cotič, vinogradnik, Vrhpolje, p. Vipava, Kranjsko.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru „Notranjske posojilnice v Postojni“

kateri bode

dne 21. aprila 1907 ob 3. uri popoldne
v združni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Nagovor ravnatelja.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Poročilo nadzorovalnega odbora.
4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer:
 - a) ravnatelja,
 - b) blagajnika,
 - c) kontrolorja in
 - d) dveh namestnikov.
5. Volitev 6 članov v nadzorovalni odbor.
6. Prememba pravil.
7. Predlogi združnikov.

V slučaju nesklepčnosti vrši se uro pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, kateri bode sklepal brezpogojno.

V Postojni, dne 10. aprila 1907.

Ravnateljstvo.

Oves semenski „Willkomm“

dobi se od 100 kg dalje po 26 kron prosto Ljubljana. Trgovci dobe znižane cene.

M. Lavrenčič, Šiška pri Ljubljani.

Kašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zaslizenju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev. — Škatljica 80 vinarjev. —

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

== Čisto, belo ribje olje, ==
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

== Mazilo proti ozebkom ==
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Posestvo v Zalogu pri Postojni

obstoječe iz hiše št. 6, vrta, njiv, travnikov in nekaj gozda prodaja **Anton Krajnar** v Zalogu.

Išče se

dobrega in spretnega mlekarja,

kateri je dobro izvežban v vseh mlekarskih poslih. Prednost imajo tisti prosilci, ki so zmožni mlekarjo samostojno voditi. Naslov pove upravništvo „Notranjca“.

Kmetovalci pozor!

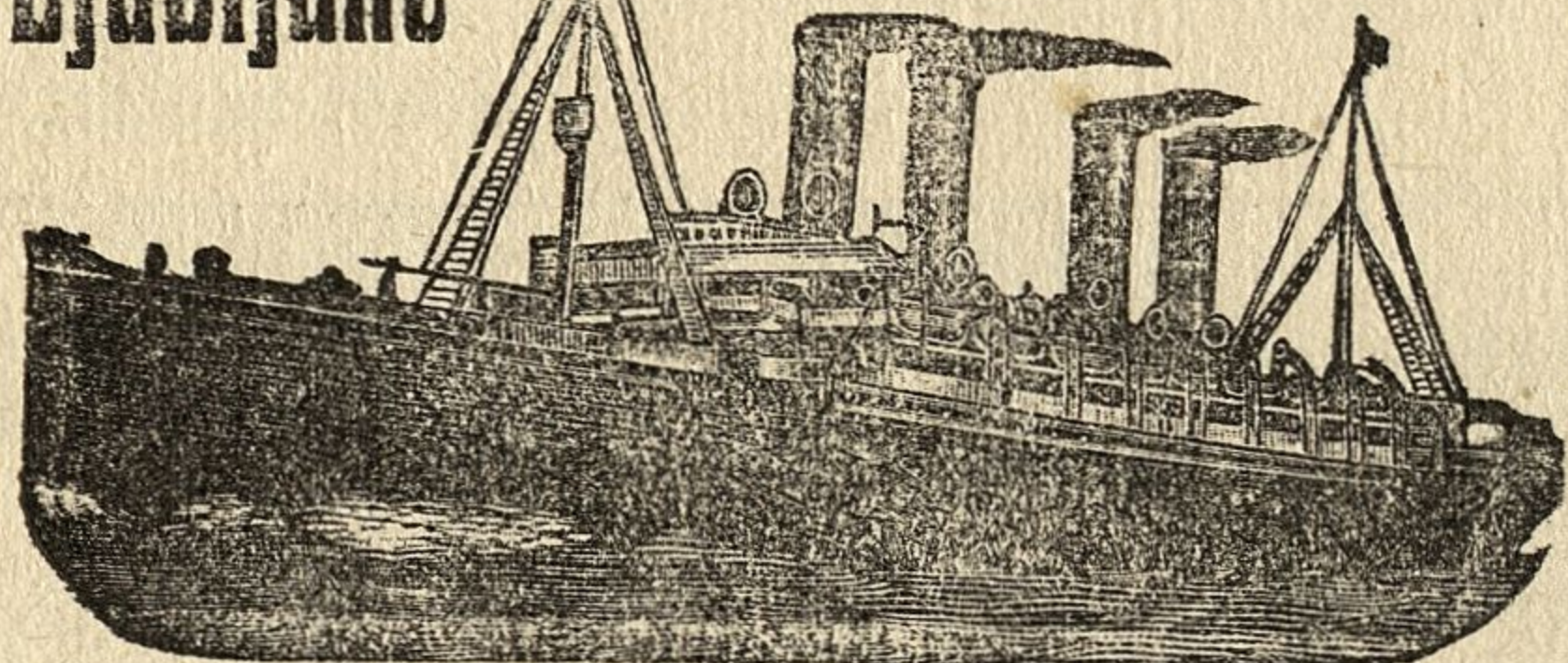
Priporočam sveža pristna poljedelska in vrtna semena za prihodnjo pomlad. Pri meni se kupi po zmernih cenah dobro kaljivo seme: domače (rdeče) detelje, lucerne (večne detelje) in raznih trav, kakor francoske, nemške in italijanske travulje, mačjega repa i. t. d.

seme izredno debele pasme

in sicer: podolgaste, rumene ekendorferske ploščate rumene oberndorferske in dolge rudeče mamut-pese. Imam v zalogi tudi seme domačega korenja, repe, zelja, ovsa, ruskega lanu ter raznovrstna vrtna in cvetlična semena.

ANTON DITRICH, trgovec v Postojni.

Iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

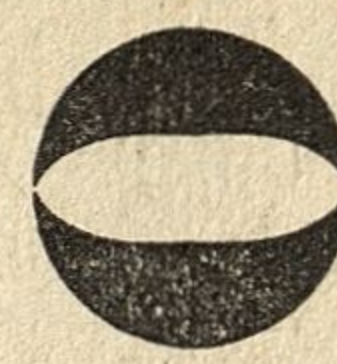
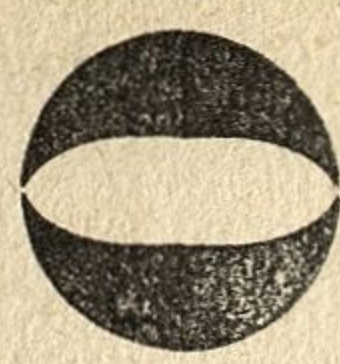
Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

== V najem se dá ==
za šest let

celo posestvo

z hišo in gospodarskimi poslopji vred

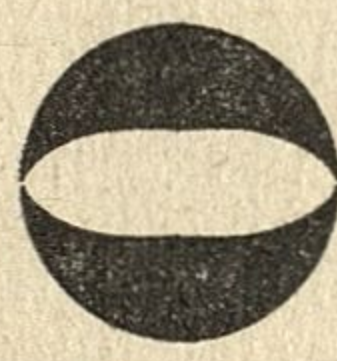
po nizki ceni, pod pogoji tudi

živino in kmeško orodje.

Več pove

JAKOB BIZJAK

Grobišče št. 15 pri Postojni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

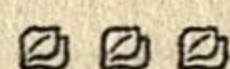
Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjska posojilnica v Postojni

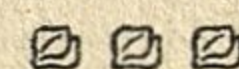
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.